

Zdenka Mišković • Ljubinka Nedić

Priručnik za nastavnike za četvrti razred osnovne škole

Zavod za udžbenike i nastavna sredstva
PODGORICA, 2012.

Zdenka Mišković • Ljubinka Nedić

CRNOGORSKI JEZIK KAO NEMATERNJI

Priručnik za nastavnike za četvrti razred osnovne škole

<i>Izdavač</i>	Zavod za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica
<i>Glavni urednik</i>	Aleksandar Čogurić
<i>Odgovorni urednik</i>	Lazo Leković
<i>Urednica izdanja</i>	Lida Vukmanović-Tabaš
<i>Stručni konsultant</i>	mr Dragana Đukanović
<i>Recenzenti</i>	dr Adnan Čirgić mr Fadila Kajević Lisjenka Marsenić Nada Maraš Branka Martinović
<i>Dizajn i tehnička priprema</i>	Branka Milošević
<i>Dizajn korica</i>	Suzana Pajović-Živković
<i>Lektura</i>	Sanja Marjanović
<i>Korektura</i>	Sanja Orlandić
<i>Tehnički urednik</i>	Rajko Radulović
<i>Za izdavača</i>	Nebojša Dragović
<i>Štampa</i>	Studio Branko – Podgorica
<i>Tiraž</i>	50

CIP – Каталогизacija u publikaciji
Централна народна библиотека Црне Горе, Цетиње

ISBN 978–86–303–1706–4
ISBN 978 –86–303–1707–1 (1 CD)
COBISS.CG-ID 20601360

Nacionalni savjet za obrazovanje, rješenjem broj 16-3524 od 11. jula 2012. godine, odobrio je ovaj udžbenik za upotrebu u osnovnoj školi.

SADRŽAJ

O strukturi i konceptu udžbeničkog kompleta	5
Kako koristiti udžbenički komplet	7
1. Upoznajte Uglješū.....	8
2. Opiši i približi.....	12
3. Učimo, igramo, sanjamo.....	15
4. Na slovo, na slovo	18
5. Putovanja, putovanja.....	21
6. Asocijacije.....	24
7. Testovi	25
8. Nastavni listići.....	33
9. Rješenja testova.....	61
10. Rješenja zadataka iz Radne sveske.....	63
11. Literatura	67

O STRUKTURI I KONCEPTU UDŽBENIČKOG KOMPLETA

Udžbenički komplet *Crnogorski jezik kao nematernji* za IV razred nastao je kao rezultat realizacije istoimenog Predmetnog programa.

Crnogorski jezik kao nematernji izučava se u sredinama u kojima je maternji jezik učenika/učenica albanski. Izučava se od prvoga do devetoga razreda osnovne škole. Osnovni elementi nastave jezika jesu učenje jezika i sticanje znanja o jeziku, pa je i suština nastave crnogorskoga jezika kao nematernjeg:

- osposobljavanje učenika/učenica za uspješnu usmenu i pisanu komunikaciju na crnogorskome jeziku;
- stvaranje dobre lingvističke osnove za dalje izučavanje jezika.¹

Cilj udžbeničkog kompleta je da učenike/učenice², u skladu s uzrastom, osposobi za usmenu i pisanu komunikaciju na crnogorskome jeziku. Na primjerima neumjetničkih tekstova obrađeni su gramatički i pravopisni pojmovi predviđeni Programom.

Nastojale smo da sadržajem svih djelova udžbeničkoga kompleta omogućimo razvijanje vještina slušanja, govorenja, čitanja i pisanja.

Komplet sačinjavaju: Udžbenik, Radna sveska, Priručnik za nastavnike i CD.

Proširivanje i produbljivanje tema iz prethodnih razreda, kao i bogaćenje novom leksikom, otežani su činjenicom da do sada nijesu postojali adekvatni udžbenici za ovaj predmet. Tematski okvir Udžbenika, a samim tim i ostalih djelova kompleta, izveden je iz ponuđenog Predmetnog programa.

Učenike uvodimo u svijet vršnjaka iz njihove okoline, predstavljajući ga preko tema koje su zajedničke za svu decu (porodica, škola, školski pribor, hrana, prijatelji, igračke, godišnja doba, saobraćajna sredstva...). Značajno mjesto u Udžbeniku zauzimaju ilustracije, prije svega zbog uzrasta učenika i stepena poznavanja jezika.

Dječak Uglješa, njegova porodica i drugari povezuju sve cjeline **Udžbenika**. Udžbenik je podijeljen na pet cjelina, a svaka od njih je podijeljena na nekoliko djelova.

U **prvoj cjelini**, *Upoznajte Uglješu*, govorimo o imenicama i pravilima u njihovom pisanju. Istovremeno, preko kraćih tekstova, dijaloga i ilustracija, proširujemo leksiku koja se odnosi na zadate teme (porodica, škola, hrana).

Tematski rječnici uz ovu cjelinu su: **voće – povrće – hrana i škola – školski pribor**.

¹ Predmetni program CRNOGORSKI JEZIK KAO NEMATERNJI
I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII i IX razred osnovne škole

² U daljem tekstu učenici

U **drugoj cjelini**, *Opiši i približi*, osnovni gramatički pojmovi su pridjevi i zamjenice. Jezičke vještine kojima učenici treba da ovladaju jesu: razumijevanje teksta, iskazivanje pripadanja, pravilno upotrebljavanje zamjenica, pisanje odgovora na pitanja postavljena u Radnoj svesci.

Tematski rječnik u ovoj cjelini je **prostorije u kući**.

Treća cjelina, *Učimo, igramo, sanjamo*, posvećena je glagolima i nekim pravopisnim pravilima (pisanje rječi NE i LI). Polazeći od razumijevanja kraćih neumjetničkih tekstova, učenici u tekstu treba da uoče riječi koje označavaju radnju, stanje i zbivanje. Djelovi cjeline koji se odnose na školu, prirodne pojave, godišnja doba i upozorenja na ponašanje u opasnim situacijama treba da podstaknu učenike na usmeno izražavanje. Pisanje je zastupljeno preko rješavanja zadataka u nastavnim listićima i Radnoj svesci.

Tematski rječnici uz ovu cjelinu su: **godišnja doba i prirodne pojave**

Četvrta cjelina, *Ha slovo, na slovo*, upozna je učenike s novim pismom – ćirilicom. Zbog toga dominiraju aktivnosti pisanja, prepisivanja i zapisivanja po diktatu. Osim toga, u ovoj cjelini se upoznaju i s nekim gramatičkim i pravopisnim pravilima.

Tako, na primjer, razlikuju lične oblike glagolskih vremena (prošlo, sadašnje, buduće), uočavaju i primjenjuju pravopisno pravilo: veliko početno slovo u višečlanim nazivima gradova i sela, veliko početno slovo u nazivima planina i rijeka, uočavaju slaganje subjekta s predikatom.

U **petoj cjelini**, *Пушовања, њушовања*, učenici čitaju kraće tekstove, uočavaju rečenice različite po obliku i značenju, pišu čestitke, uočavaju riječi koje određuju subjekat i predikat, izraze dopadanja i nedopadanja. Priča o putovanjima i saobraćajnim sredstvima treba da ih podstakne na samostalne govorne nastupe. Učenici se osposobljavaju da koriste utvrđene fraze za određene namjene.

Tematski rječnici uz ovu cjelinu su: **prevozna sredstva i selo – grad**.

Radna sveska podijeljena je na iste cjeline kao i Udžbenik. U njoj se nalaze vježbanja koja učenicima omogućavaju provjeru u primjeni znanja stečenih korišćenjem Udžbenika. Nastojale smo da raznovrsnim oblicima zadataka i što preciznijim zahtjevima ohrabrimo učenike i podstaknemo ih na samostalan rad. Na početku svake cjeline je kraći neumjetnički tekst s ciljem da učenici uvježbavaju čitanje i razumijevanje nepoznatog teksta. Svi tekstovi su snimljeni na CD-u. Na CD-u se takođe nalazi i jedan broj zadataka čija se rješenja zapisuju u Radnu svesku. Rješenja zadataka iz Radne sveske sastavni su dio ovog Priručnika.

Priručnik za nastavnike pomaže nastavnicima u realizaciji ciljeva Predmetnoga programa. Priručnik sadrži i dodatni materijal: nastavne listiće i testove.

Četrnaest nastavnih listića namijenjeni su proširivanju, obnavljanju ili provjeravanju znanja.

Priredena su četiri testa, koji prate određene gramatičke kategorije (imenice, glagoli, pridjevi, zamjenice i rečenice) i pravopisna pravila. Nastavnici će na osnovu stanja u odjeljenju odlučiti o tome hoće li uzeti sve zadatke ili samo dio.

Za Priručnik su pripremljeni i prijedlozi aktivnosti pod nazivom **Igraj i uči** (sedam). Polazeći od toga da đeca ovoga uzrasta najbrže i najradije uče kroz igru, predložene su aktivnosti koje se mogu iskoristiti u različitim fazama časa i radi ostvarivanja različitih ciljeva. Sve igre podstiču razvijanje vještina slušanja i govorenja, a nakon toga i primjenu stečenih znanja iz gramatike (pridjevi, rečenice, uočavanje subjekta i predikata...).

Blisko povezane s igrom su i **asocijacije**, koje se nalaze u dodatku Priručnika. Asocijacijama učenici na zabavan način bogate rječnik, razvijaju logičko mišljenje, vježbaju govorenje.

U drugom dijelu Priručnika nalaze se koraci za realizaciju ciljeva po poglavljima. S obzirom na to da se učenici nalaze u centru nastavnoga procesa, najviše prostora dato je njihovim aktivnostima. Podrazumijeva se da se učeničke aktivnosti realizuju uz pomoć nastavnika ili nastaju kao rezultat zahtjeva koje nastavnik postavlja. Metode i oblike rada prepuštamo nastavnicima.

Radi što uspješnije realizacije ciljeva predmetnog programa pripremljeno je i dodatno nastavno sredstvo – **CD za nastavnike**. Na njemu se nalaze:

- odabrane dječije pjesme
 - tekstovi iz Udžbenika
 - tekstovi iz Radne sveske
 - dijalozi za uvježbavanje određenih fraza
 - diktati i zadaci koji se rješavaju zapisivanjem u Radnoj svesci.
- CD je nezamjenljiv u cilju razvijanja vještina slušanja i govorenja.

KAKO KORISTITI UDŽBENIČKI KOMPLET?

S obzirom na to da se nastava crnogorskoga jezika kao nematernjeg odvija između nastave maternjega i nastave stranoga jezika, a imajući u vidu predznanja učenika, predloženi su samo koraci koji su neophodni za optimalno korišćenje udžbeničkoga kompleta, kao i za organizaciju časa.

1. CD – muzika – najava – uvodni dio – asocijacija. Za uvodni dio časa ponuđene su dječije pjesme tematikom povezane sa sadržajem cjeline.
2. Čitanje ili slušanje teksta iz Udžbenika. Ako nastavnik nije u mogućnosti da koristi CD, neophodno je da sam pročita polazni tekst.
3. Pitanja i zadaci poslije teksta. Nakon čitanja slijedi usmena provjera razumijevanja teksta.
4. Rad u Radnoj svesci. Nakon Udžbenika neophodan je samostalan rad na rješavanju zadataka iz Radne sveske.
5. *Igraj i uči*. Od nastavnika zavisi u kom dijelu časa će primijeniti neku od igara.
6. Nastavni listić. Ova vrsta materijala koristi se na časovima utvrđivanja, proširivanja i obnavljanja znanja.

1. UPOZNAJTE UGLJEŠU

Tematski okvir: moja porodica, moj razred i škola, hrana

Poglavlje sadrži četiri cjeline:

1. Hajde da se družimo
2. Uglješa u školi
3. Uglješina školska torba
4. Uglješina omiljena hrana

Ciljevi poglavlja

Učenici/učenice¹ savladavaju da:

- pozdrave i otpozdrave
- predstave sebe i drugoga
- kažu uzrast
- imenuju bića, predmete i pojave u skladu s tematskim okvirom
- verbalno reaguju na pitanja i zahtjeve nastavnika/nastavnice²
- verbalno traže i daju informacije
- pravilno pišu rječcu ne uz imenice
- postavljaju pitanja
- učestvuju u kraćem razgovoru po modelu
- pravilno pišu dvotačku i zarez u nabranju

Oblici rada: frontalni, individualni, dijalog u paru i u grupi

Sredstva za rad: Udžbenik, od 6. do 9. str.; Radna sveska od 6. do 15. str.; CD; hamer, ljepilo, flomasteri

Svi tekstovi i zadaci predviđeni za slušanje s CD-a moraju se puštati najmanje dva puta. Ukoliko nema mogućnosti za slušanje s CD-a, čita nastavnik također najmanje dva puta.

Na CD-u se nalaze instrukcije za rješavanje zadataka: 17, 18, 19, 22 i 24.

Za svako vježbanje, koje učenici rade samostalno, nastavnik obavezno podiže Radnu svesku da svi vide, objašnjava kako da rade i s njima obrađuje prvi primjer iz toga vježbanja. To se odnosi na vježbanja: 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 21, 23, 24, 26, 29, 30, 32.

- Koristeći pitanja iz RS (zadatak 25) parovi učenika iz klupe vode dijalog, ostali slušaju i prate da li su sva pitanja postavljena.

Vježbanje 28 realizuje se tako što nastavnik pojedinačno postavlja zadatak, svi slušaju i po potrebi ispravljaju.

¹ U daljem tekstu: učenici

² U daljem tekstu: nastavnik

Nakon što urade zadatak 33 u Radnoj svesci, ispravka se vrši tako što se zajedno s nastavnikom potvrđuju tačni odgovori.

U savladavanju ciljeva ove cjeline učenici, osim prethodno navedenih zadataka, realizuju sljedeće aktivnosti:

- učenici slušaju, a zatim pjevaju pjesmu *Kad si srećan* (CD), uz pjesmu s nastavnikom mogu osmisliti koreografiju;
- obnavljaju gradivo III razreda (djelovi tijela). Ako odmah ne shvate o kom se dijelu radi, nastavnik ih upućuje koristeći jednostavne i očigledne rečenice. Npr. Uh, mene često boli.... (pokazuje na glavu). Moja tetka ima veliki..... (nos). Ona ima dve velika, zelena.... (oka) itd.
- nakon toga učenici obnavljaju pisanje latinice (pišu stihove pjesme kroz diktat ili autodiktat).

Tekst pjesme:

Kad si srećan

Lupi tada dlan o dlan

Prstima pucketaj ti

Koljena potapši ti

Lupi nogama o pod

Vikni glasno tad „ura“

Ti ponovi ovo sve

- učenici posmatraju ilustraciju na početku cjeline „Hajde da se družimo“, slušaju i čitaju tekst, s nastavnikom analiziraju što vide na ilustraciji;
- nastavnik upućuje učenike na igru uloga; dijeli uloge novinara i Uglješe i traži da učenici odglume intervju. Upućuje učenike da za pitanja i odgovore koriste uvodni tekst „Hajde da se družimo“
- učenici posmatraju ilustraciju na 7. strani Udžbenika, uočavaju i imenuju rodbinske odnose
- nastavnik poziva učenike da pantomimom opišu članove svoje porodice, na osnovu glume ostali zaključuju o kome se radi
- učenici prije pantomime mogu napraviti poster članova porodice i zalijepiti ga na zid učionice
- nastavnik dijeli učenike u grupe i daje im zadatak da svaka osmisli dijalog na teme *Moja porodica* ili *Kućni ljubimci*
- učenici zapisuju u sveske tekst dijaloga koji su osmislili, zatim predstavnici grupa glume zapisano
- učenici pišu sastav na temu *Moja učionica*, nastavnik odabira nekoliko učenika koji čitaju svoj rad
- na 13. strani Udžbenika učenici samostalno zaključuju o vrstama zanimanja i uočavaju oblike za različite rodove
- nastavnik dijeli učenike u grupe i daje im zadatke da na sljedeći čas donesu slike-fotografije ljudi koje ilustruju određeno zanimanje.

Prema zadacima mogu se napraviti grupe:

- a) zanimanja u školi, vrtiću
- b) zanimanja u bolnici/domu zdravlja
- c) zanimanja u industriji
- d) zanimanja u poljoprivredi

Na času se formiraju parovi zanimanja koji imaju različite oblike za rod.

- učenici slušaju pjesmu *Hrani se zdravo*, M. Papić (CD)

Kažeš supu da ne voliš,
ručak svaki ti dosoliš.
Povrće ti stvara jade,
ti bi htio čokolade.
Hamburgeri i salama
mislíš da su zdrava hrana.

A piće bi pio samo
kad je dobro gazirano.
Kao prvo, moraš znati,
od toga ćeš odebljati!

Ref:

Obrati pažnju, hrani se zdravo,
na usta zdravlje ulazi pravo.
Zato zdravom životu teži,
svaka će bolest od tebe da bježi

Nakon slušanja pjesme nastavnik izgovara nazive jela ili namirnica, a učenici reaguju tako što govore: ZDRAVO ili NEZDRAVO.

Na primjer: hamburger-nezdravo/supa-zdravo/gazirano-nezdravo/mrkva-zdravo itd.

- na kraju I cjeline učenici rade PROJEKTNI RAD

„Moja omiljena hrana“

Koraci:

1. Učenici kod kuće izrežu ili nacrtaju sličice sa svojim omiljenim jelom i pićem.
2. Nastavnik formira grupe i upućuje ih da naprave zajednički poster.
3. Ispod svake slike piše se naziv. Slike se grupišu prema vrstama namirnica ili prema obrocima.
4. Grupe daju naziv/naslov čitavom posteru.

Predstavnici svake grupe ukratko usmeno predstavljaju sadržaj postera.

TEMATSKI – SLIKOVNI RJEČNICI

Na kraju završenih cjelina predložemo da učenici sami prave svoje slikovne rječnike.

- **Voće, povrće, hrana**

Voće: jabuka, kruška, banana, grožđe, breskva, kajsija, smokva, šljiva

Povrće: krompir, grašak, boranija, luk, kupus, paprika, krastavac, spanać, raštan, cvekla

Hrana i piće: sok, krofna, supa, pečenje, meso, hljeb, kolač, sladoled, pita, sir, mlijeko, jogurt, čaj, limunada

- **Škola i školski pribor**

Škola: tabla, klupa, stolica, kreda, sunđer, polica, učionica, sat, korpa

Školski pribor: torba, sveska, knjiga, gumica, oštraljka, bojice, flomaster, lenjir, futrola

Diktat za veliko slovo (tekst se zapisuje u Radnu svesku):

Darko Petrović i Danijela Popović su izviđači. Svake neđelje idu u prirodu.

Prošlog vikenda bili su na Veruši, planini nedaleko od Podgorice. Na Verušu je došao i izviđački odred iz Bijeloga Polja. Zajedno s mještanima, Bjelopoljci su učestvovali u pošumljavanju planine. Darko i Danijela su Podgoričani ali vole prirodu više od grada.

Rješenje nastavnog listića broj 1

1. Izbaci uljeza (prekriži riječ koja nije imenica)

sto stablo jabuka ovca selo **jesti** marama
zastava žena cvijet **kuda** šumar mrav hleb
polica zid **oni** igra lov knjiga kuhinja

2. Sljedeće imenice razvrstaj u grupe:

stolica pjesnik Piva knjiga Lim dijete kuća mačka Petar auto vozač Ivan

Imena bića: **pjesnik, dijete, mačka, Petar, vozač, Ivan**

Imena predmeta: **stolica, knjiga, kuća, auto**

Vlastita imena: **Piva, Lim, Petar, Ivan**

3. Ispravi greške u pisanju imenica:

To je bila velika ne sreća. To je bila velika **nesreća**.

Nije postigao uspjeh zbog ne rada. Nije postigao uspjeh zbog **nerada**.

Učiteljica se rastužila zbog naše ne brige. Učiteljica se rastužila zbog naša **nebrige**.

2. OPIŠI I PRIBLIŽI

Tematski okvir: rođendan, prijatelji i ja, moje igračke, pokloni

Ovo poglavlje sadrži pet cjelina:

1. Ja i ti – to smo mi
2. Čija je torba?
3. Kaži i pokaži
4. Da te pitam
5. Njihovo carstvo

Ciljevi poglavlja

Učenici savladavaju da:

- pravilno upotrebljavaju zamjenice
- opisuju bića i predmete po boji i veličini
- iskazuju pripadanje
- kratko opisuju predmete
- uočavaju riječi koje označavaju osobine predmeta i bića
- uočavaju zamjenice (lične, pokazne, upitne i prisvojne)
- pravilno pišu rječcu ne uz pridjeve
- bogate rječnik.

Za ovu cjelinu predlažemo slušanje numere: Rođendanska pjesma (CD)

Rad na prvoj cjelini počinje razgovorom o rođendanskim proslavama (Udžbenik).

Pri obradi zamjenica poželjno je obraditi jednu po jednu vrstu, za svaku uraditi vježbanje iz Radne sveske. Za usvajanje i primjenu zamjenica u govoru treba što više koristiti dijalošku formu i rad u paru.

Oblici rada: frontalni, individualni, dijalog u paru i u grupi;

Sredstva za rad: Udžbenik od 20. do 30. str.; Radna sveska od 16. do 26. str.; CD; hamer, ljepilo, flomasteri

Svi tekstovi i zadaci predviđeni za slušanje s CD-a moraju se puštati najmanje dva puta. Ukoliko nema mogućnosti za slušanje s CD-a, čita nastavnik također najmanje dva puta. Instrukcija za zadatak 12 u RS nalazi se na CD-u.

Za svako vježbanje, koje učenici samostalno rade, nastavnik obavezno podiže Radnu svesku da svi vide, objašnjava kako da rade i s njima uradi prvi primjer iz toga vježbanja. To važi za vježbanja: 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34.

Za rad u paru predviđeni su zadaci 7 i 18 u RS.

Zadaci 1, 21, 26 i 28 zahtijevaju da učenici s nastavnikom utvrde tačno rješenje.

- Za uvod u ovu cjelinu predložimo slušanje numere: *Rođendanska pjesma* (CD)
- učenici čitaju tekst i uočavaju što govore Uglješini gosti
- na sljedećem času nastavnik dijeli učenike u grupe sa zadatkom da odglume situaciju *Na rođendanu* (čestitanja, gosti, pokloni, hrana)
- učenici u paru sastavljaju i pišu pet rečenica koristeći zamjenice iz tabele (Udžbenik str. 24), na primjer, *Ova lopta je moja.*
- učenici na poziv nastavnika odgovaraju na pitanja iz poglavlja „Da te pitam“
- učenici s drugom/dругaricom iz klupe sastavljaju što više pitanja koja počinju s KO ili ŠTO
- prije početka rada na usvajanju pojma pridjeva može se organizovati igra opipavanja i opisivanja predmeta uz zapisivanje pridjeva na tabli. U kutiju staviti nekoliko predmeta, na primjer: maramu, čupavu igračku i knjigu. Učenici predmet ne vide već samo po dodiru zaključuju kakav je ili od čega je. Riječi se zapisuju na tabli.
- učenicima se daje zadatak da urade dramatizaciju *Na pijaci*; sami treba da osmisle uloge za prodavca i kupce voća i povrća. Cilj je da se upotrijebi što više pridjeva za razne vrste voća i povrća (sočna, mirišljava, kisela, ukusna, zreli, zdrava, zeleni, okrugle, puna, slatka itd.).
- govorna vježba: „Moja soba“ ili „Moja kuća“
- radi usvajanja novih pojmova i bogaćenja rječnika nastavnik može organizovati igru „vješala“ po grupama
- učenicima se daje zadatak da napišu oglas Izgubljeno/nađeno za kućne ljubimce (psa, pticu ili mačku). Cilj je da se pravilno upotrijebi što više pridjeva.

TEMATSKI RJEČNIK:

- **Kuća, stan**

- dnevna soba, spavaća soba, dječija soba, kuhinja, kupatilo, predsoblje, bašta, dvorište, balkon, terasa, ulaz...

Rješenje nastavnog listića broj 2

1. Precrtaj riječ koja ne može stajati uz podvučenu riječ:

zima: oštra, vruća, kišovita, hladna, blaga, snježna

vjetar: jak, oštar, gladan, leden, severni

more: mirno, uzburkano, duboko, plitko, slatko

kolač: svjež, ukusan, veliki, prepečen, drveni, voćni

torba: prazna, kožna, školska, skupa, glupa, nova

2. Povežite imena dece s njihovim zamjenicama:

Uglješa, **Danica** i **Nikola** se sankaju. **Uglješa** reče:

Ti i **ona** sedite na sanke, a **ja** ću da vučem.

3. Prekriži riječ koja ne pripada nizu:

mala, visoka, **vaša**, hladna, gladna

tvoj, tanak, seoski, čokoladni,
blago, zlatno, veliko, srebrno

Rješenje nastavnog listića broj 3

1. Pažljivo pročitaj ove rečenice i u njima potcrtaj ili podvuci zamjenice:

Naš grad se zove Nikšić.

Vrabac je došao na **moj** prozor.

Ne volim **ovakvo** vrijeme.

Požar je zahvatio dvije **njihove** kuće.

Ko sedi do mene u klupi?

Može li **ovaj** dječak zatvoriti vrata?

2. Umjesto podvučenih riječi upiši odgovarajući oblik zamjenice:

Oni putuju na more.

Mi idemo u školu.

On je otišao na pecanje.

Ona je na takmičenju.

Рјешење наставног листића број 4

описни придјиви: кафеној, прелијепе, коврџаву, бијели, шарени, свечану, укусни, нови, богате, занимљиве, незаборавно

присвојни придјиви: ђедов, мамину, мамини, бабини, трпезаријском

градивни придјиви: кожној, златни, чипкани, дрвену, вунене, кристалне, порцелански.

Рјешење наставног листића број 5

1. а) Од којих материјала се праве шалови?

Од вуне, конца, платна, свиле, чипке и кашмира.

б) Осим људи, шал носе и пси, понекад и мачке, а обавезно Сњешко.

2. **невесео, нерадан, неписмен**

нељубазан, несрећан, немиран

3. UČIMO, IGRAMO, SANJAMO

Tematski okvir: moja škola, kazivanje vremena i godišnjih doba, vremenski uslovi

Ovo poglavlje sadrži četiri cjeline:

1. Au, što je škola zgodna
2. Ne igraj se vatrom
3. Prirodne pojave
4. Godišnja doba

Ciljevi poglavlja

Učenici savladavaju da:

- na tekstu uoče riječi koje označavaju radnju, stanje i zbivanje
- pronađu traženu informaciju u tekstu koji slušaju
- pravilno pišu rječcu ne uz pridjeve
- pravilno pišu upitnu rječcu **li**
- proširuju svoj rječnik
- saopštavaju i razumiju jednostavna uputstva.

Oblici rada: frontalni, individualni, dijalog u paru i u grupi;

Sredstva za rad: udžbenik od 30 do 38 str; radna sveska od 26. do 32. str. CD; hamer, ljepilo, flomasteri;

Svi tekstovi i zadaci predviđeni za slušanje s CD-a moraju se puštati najmanje dva puta. Ukoliko nema mogućnosti za slušanje s CD-a, čita nastavnik više puta.

Na CD-u se nalaze instrukcije za rješavanje zadataka 6 i 7 u RS.

Za svako vježbanje koje učenici samostalno rade, nastavnik obavezno podiže Radnu svesku da svi vide, objašnjava kako da rade, a zatim s njima radi prvi primjer. To važi za vježbanja: 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13.

- Na početku rada na ovom poglavlju nastavnik s učenicima organizuje igru *Pokvareni telefon*. Nastavnik kaže učenicima da stanu u red jedan do drugoga. Prvome u redu šapne jednu rečenicu, i kaže mu da je, takođe šapatom, saopšti drugu/drugarici do sebe.

Kad posljednji igrač primi poruku, kaže je naglas onako kako je stigla do njega, a prvi igrač kaže prvu poruku.

Nakon završetka igre navodimo učenike na zaključak da su pri realizaciji ove aktivnosti važne sljedeće vještine: slušanje, razumijevanje, govorenje.

- učenici po ulogama čitaju dijaloge na 31. strani Udžbenika;
- nastavnik dijeli učenike u grupe sa zadatkom da svaka od njih formira listu od po pet glagola

stanja i pet glagola koji kazuju radnju, a zatim da te glagole ostalim učenicima predstave pantomimom

- radi primjene pravopisnoga pravila pisanje rječce ne uz glagole, učenici dobijaju zadatak da sami naprave plakat s pravilima ponašanja u učionici i školi; najbolje urađen plakat stavlja se na zid učionice
- učenici slušaju pjesmu: *Zima*, J. M. Bogojević

Prospe se snijeg na krovove grada,
sva djeca istrče napolje tada.
Za stud ne brinu ni nosić crveni,
od kapa i šalova sve se šareni.

Vrapci cvrkuću s golih grana,
mrvice hljeba njima su hrana.
Snješko Bijelić s loncem na glavi
po vazdan u dvorištu važan se pravi.

Zima je veselo godišnje doba,
tada se skijanje i sankanje proba.
Zato joj praštamo sve hladne dane,
kad raspust može u nju da stane.

Tu su i praznici šarenih boja:
Bajram, Božić i Godina nova.
Radosti puna, zima nam stiže,
na dječija lica osmjehe niže.

- dok slušaju pjesmu, učenici prepoznaju glagole i zapisuju ih u svesku, nakon toga ih razvrstavaju na radnju i stanje
- nastavnik osmišljava diktat za glagole, dajući učenicima uputstvo da glagole koje čuju razvrstavaju u kolone: radnja, stanje i zbivanja
- govorna vježba: na osnovu ilustracije opisuju godišnje doba
- čitaju dijalog po ulogama (Udžbenik, str. 36)
- s drugom/drugaricom iz klupe sastavljaju sličan dijalog, na primjer, odlazak u bioskop, na selo, na utakmicu i slično
- prije pisanja upitne rječce **li** organizuje se igra pogađanja osobe ili predmeta. Na početku igre nastavnik upozorava učenike da pažljivo formulišu pitanja. U tome im može pomoći rječca **li**
- neki učenik/učenica zamišlja predmet, a ostali postavljaju pitanja. Odgovor može biti samo **da** ili **ne**. Ako je odgovor ne, pitanje postavlja sljedeći učenik. Tačan odgovor zapisan je i nalazi se kod nastavnika.
- govorna vježba, rad u paru dijalog na temu *Volim – ne volim*

TEMATSKI RJEČNIK

- **Godišnja doba:** jesen, zima, proljeće ljetno
- **Vremenske prilike:** sunčano, kišovito, sniježno, maglovito, vjetrovito, hladno, toplo, vedro, oblačno
- **Prirodne pojave:** kiša, snijeg, duga, rosa, grad, munja, oluja

Rješenje nastavnog listića broj 6

1. O svakoj rečenici napiši pitanje s rječcom *li*

Ima li Ivan novu loptu?

Da li deca igraju fudbal?

Da li Marina baba peče ukusne kolače?

Da li je Jovan uradio domaći zadatak?

2. Zaokruži slovo ispred rečenice u kojoj je pravilno napisana rječca *li*:

c) Znaš li je li Boško ozdravio?

3. Zaokruži odgovarajući glagol:

Ana sedi/trči u klupi.

Amela pije/jede sok.

Majka bere/muti kolače.

Jovan je dobio/uzeo dobru ocjenu.

Danica obuva/oblači haljinu.

Rješenje nastavnog listića broj 7

1. Zaokruži riječ koja ne pripada nizu

1) klicati

2) san

3) **sjajno**

4) **kuvari**

5) glumci

2. Prekriži nepravilno napisane riječi

nemogu neznam neću

4. NA SLOVO, NA SLOVO

Tematski okvir: biljni i životinjski svijet

Ovo poglavlje sadrži četiri cjeline:

1. Azbuka
2. Čitam ćirilicu
3. Od grada do grada.
4. Juče, danas, sutra

Ciljevi poglavlja

Učenici se obučavaju da:

- razlikuju govornu i pisanu formu jezika
- poznaju ćirilično pismo
- čitaju naglas i pravilno izgovaraju poznate riječi (oba pisma)
- čitaju jednostavne tekstove
- uoče glavnu misao kratkoga pisanoga teksta
- pronađu određene detalje (informacije u tekstu)
- prepisuju pojedine riječi i kraće rečenice (oba pisma)
- zapisuju rečenice po diktatu
- pišu pojedine riječi, više riječi ili kraće rečenice po sećanju
- razlikuju lične oblike glagolskih vremena (prošlo, sadašnje, buduće)
- uočavaju i primjenjuju pravopisno pravilo: veliko početno slovo u višechlanim nazivima gradova i sela, nazivi stanovnika/stanovnica gradova i sela, veliko početno slovo u nazivima planina i rijeka
- uoče slaganje subjekta s predikatom
- proširuju svoj rječnik.

Oblici rada: frontalni, individualni, dijalog u paru i u grupi;

Sredstva za rad: Udžbenik od 38. do 48. str.; Radna sveska od 32. do 40. str., CD; hamer, ljepilo, flomasteri

Svi tekstovi i zadaci predviđeni za slušanje s CD-a moraju se puštati najmanje dva puta. Ukoliko nema mogućnosti za slušanje s CD-a, čita nastavnik također najmanje dva puta.

Za svako vježbanje, koje učenici samostalno rade, nastavnik obavezno podiže Radnu svesku da svi vide, objašnjava kako da rade i s njima uradi prvi primjer iz toga vježbanja. To važi za sva vježbanja u ovome poglavlju. Na CD-u se nalazi uputstvo za zadatak 1 i diktat za zadatak 8.

Aktivnosti učenika:

Za uvodni dio predlažemo slušanje pjesme: *Čuvaj planetu*, J. Bogojević, M. Papić

- Na početku nastavnik organizuje igru „Na slovo, na slovo“.

Učenici stanu u red, prvi kaže neku imenicu, na primjer na slovo *r*. Svaki sljedeći učenik kazuje takođe neku imenicu koja počinje istim slovom. Ne smije se ponoviti već kazana riječ. Igra se završava kad neko ne može reći neku novu riječ ili ponovi već izgovorenu riječ.

- nastavnikovo čitanje azbuke može biti praćeno prikazivanjem pomoću računara i projektora; nastavnik traži od učenika da za svako slovo izgovore ime koje počinje tim slovom;
- svaki učenik ispiše svoje ime ćirilicom, pisanom i štampanom ali tako što će slova obojiti, ukrasiti ili napraviti od različitog materijala (pirinač, pšenica, platno, listovi, kolaž papir i sl.)
- učenici dobijaju zadatak da pronalaze riječi po azbučnome redu. Prvo jedan učenik kaže riječ koja počinje na *a*, drugi učenik traži riječ na *b* itd. Iz igre ispada učenik koji ne može da pronađe odgovarajuću riječ na određeno slovo. Pobjeđuje onaj učenik koji do kraja ostane u igri. Zavisno od brojnosti odjeljenja nastavnik dijeli učenike u grupe, ili je cijelo odjeljenje jedna grupa.
- po grupama sastavljaju imenike muških i ženskih imena
- govorna vježba *Ja – nekad, sad i u budućnosti*
- Na kraju ove cjeline nastavnik s učenicima organizuje izradu projekta *Moje odjeljenje*

Koraci:

1. Učenici donesu svoju fotografiju na čas.
2. Napišu svoje ime, uzrast, omiljenu boju, omiljeni sport, film, pjesmu, igru i slično.
3. Od svih fotografija oblikuje se zajednički poster.
4. Ukrase poster i daju mu naziv.

Učenici zakače poster na zid svoje učionice.

Diktat za ćirilicu

Ćirilica je pismo koje postoji i u crnogorskom jeziku. Ima 32 slova. U početku nam je bilo teško da je savladamo, posebno pisana slova. Upornim vježbanjem naučili smo.

Рјешење наставног листића број 9

1. Упиши слово које недостаје:

кошарка лопта Ћорџе снијег вјeverица ципела
чаша хеликоптер крила купус

2. Упиши слова која недостају:

А а	Б б	В в	Г г	Д д	Ђ ђ	Е е	Ж ж	З з	Џ џ	И и	Ј ј	К к	Л л	Љ љ	М м
Н н	Њ њ	О о	П п	Р р	С с	Ћ ћ	Т т	Ћ ћ	У у	Ф ф	Х х	Ц ц	Ч ч	Ѣ ѣ	Ш ш

3. У сљедећем низу заокружи женска имена:

АНАИЛИЈАПЕТАРДАНИЦАУГЉЕШАТАЊАРАДЕДАНКАЗОРАНЗОРИЦА

Rješenje nastavng listića broj 10

1. Zaokruži pravilan oblik glagola u sljedećim rečenicama:

Milica je išla/išao u plesnu školu.

Otac je često dolazio/dolazila u školu.

Igrači su otišle/otišli na pripreme.

Ana i Stevan su igrale/igrali video-igricu.

2. Napiši po 3 rečenice o tome što si radio/radila juče i o tome što ćeš raditi sutra.

Nastavnik nakon izrade ocjenjuje tačnost rješenja.

5. PUTOVANJA, PUTOVANJA

Tematski okvir: saobraćajna sredstva, grad, selo, praznici

Ovo poglavlje sadrži četiri cjeline:

1. Prevozna sredstva
2. Дани за славље
3. Село–град
4. Хоћу–нећу

Ciljevi poglavlja

Učenici savladavaju da:

- razumiju i odgovaraju na kratka jednostavna pitanja
- razumiju i izvršavaju kratka jednostavna uputstva
- uoče riječi koje određuju subjekat i predikat
- pišu čestitke (rođendan, Nova godina)
- uoče rečenice različite po obliku i značenju
- koriste utvrđene fraze za određene namjene
- izraze dopadanje i nedopadanje

Oblici rada: frontalni, individualni, dijalog u paru i u grupi;

Sredstva za rad: Udžbenik od 48. do 59. str.; radna sveska od 41. do 45. str., CD; hamer, ljepilo, flomasteri;

Svi tekstovi i zadaci predviđeni za slušanje s CD-a moraju se puštati najmanje dva puta. Ukoliko nema mogućnosti za slušanje s CD-a, čita nastavnik takođe najmanje dva puta.

Za svako vježbanje, koje učenici samostalno rade, nastavnik obavezno podiže Radnu svesku da svi vide, objašnjava kako da rade i zatim s njima urade prvi primjer. To važi za vježbanja: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18.

Za zadatke 5 i 9 instrukcija se nalazi na CD-u.

Nakon rješavanja zadataka 1 i 7 može se organizovati razmjenjivanje RS radi upoređivanja i izbora najljepše ilustracije.

Za prvu cjelinu, kao uvodnu aktivnost predlažemo slušanje pjesme *Voz*, S. Kostić (*Čudesni svijet zvukova*).

- Učenici crtaju svoje omiljeno prevozno sredstvo. Crtež predaju nastavniku, a zatim zvukom i kretnjama oponašaju sredstvo koje su nacrtali;
- govorna vježba *Omiljeno prevozno sredstvo*, svaka grupa opisuje sredstvo koje je u vezi s odjeljkom koji je čitala;

- nastavnik organizuje igru pravljenja parova subjekata i predikata. Na podjednakom broju kartončića ispišu se subjekti i predikati. Sve grupe dobiju jednak broj i jednih i drugih oblika. Ponuđenome subjektu pridružuje se/pronalazi odgovarajući predikat i obrnuto.
 - nastavnik podijeli odjeljenje u grupe. Prvi učenik/učenica izgovori jednu riječ, a onda svaki sljedeći dodaje po jednu riječ dok se ne dobije rečenica koja nešto znači. Ta rečenica nekad može biti veoma duga. Pobjeđuje ona grupa koja je sastavila najdužu rečenicu. Najduža rečenica zapisuje se na hamer i stavlja na zid učionice. Ta igra može da se ponavlja u različitim situacijama, ako se sastavi još duža rečenica zapisuje se ispod prethodne.
 - učenici sa CD slušaju pjesmu *Nova godina*, M. Papić
 - učenici u paru prave i pišu čestitke. Organizuje se odjeljenjska izložba najljepših čestitki.
 - nastavnik dijeli učenike u tri grupe. Sve tri treba da sastave kraću priču na temu *Jedan dan u školi*, ali tako što će:
 - I grupa koristiti što više uzvičnih rečenica
 - II grupa što više upitnih rečenica
 - III grupa što više izjavnih rečenica.
 Pročitati sve priče, uočiti sličnosti i razlike. Na kraju dati nove naslove svakoj priči.
 - Na kraju ovoga poglavlja, nastavnik organizuje s učenicima izradu projektnog rada *Volim ljeto*. Koraci u izradi su:
 1. Učenici izrežu iz novina slike koje se odnose na ljeto (ljudi, hrana, sunce, more, planina i sl.) i donesu na čas.
 2. Svaka grupa zalijepi svoje ljetnje slike na veliki papir (hamer) i napravi ljetnji kolaž.
 3. Učenici napišu nazive ispod ili pored svake sličice. Napišu i nekoliko rečenica o svom ljetnjem kolažu.
 4. Zalijepe poster na zid učionice.
- Napomena: Na isti način može se realizovati rad i za neko drugo godišnje doba.

TEMATSKI RJEČNIK

• Prevozna sredstva

kopnom: automobil, kamion, bicikl, motor, autobus, voz

vodom: brod, čamac, podmornica, jedrenjak, gliser

neбом: avion, helikopter, svemirski brod

• Selo – grad

selo: bašta, njiva, štala, voćnjak, svinjac, krava, ovca, traktor

grad: bioskop, bolnica, semafor, soliter, zgrada, igralište, park, fakultet, vrtić

• Suprotnosti

visok – nizak; lak – težak; mršav – debeo; gore – dolje; topao – hladan; čist – prljav; pun – prazan; veseo – tužan; brz – spor; lijevo – desno; staro – novo; tvrd – mekan; gorko – slatko

Rješenje nastavnog listića broj 11

1. Prepoznavaj rečenice i obilježi ih odgovarajućim znakom. Napiši veliko slovo tamo gdje je to potrebno.

Košarka je lijep sport. Hajdemo na trening. Da li će sva đeca doći? Možda će neko od njih postati poznati košarkaš. To bi bilo super!

2. Od zadatih riječi sastavi po jednu obavještajnu, upitnu i uzvičnu rečenicu.

- a) lopta, udariti
- b) torba, zaboraviti

Nastavnik ocjenjuje ispravnost rješenja.

Rješenje nastavnog listića broj 12

1. Tvoja porodica ne ide na ljetovanje.
Da li tvoja porodica ide na ljetovanje?
2. Martin i Jovana ne idu u bioskop.
Da li Martin i Jovana idu u bioskop?
3. Uglješa ne sluša muziku.
Da li Uglješa sluša muziku?
4. Svi ljudi ne vole praznike.
Da li svi ljudi vole praznike?
5. On ne govori crnogorski jezik.
Da li on govori crnogorski jezik?

Rješenje nastavnog listića broj 13

Poređaj riječi tako da dobiješ pravilne rečenice

- Kakve boje je kuća vaša?
- Da li je Anina majica bijela?
- Što radi tvoj otac?
- Ko je najbolji učenik?
- Kakve boje je tvoja torba?
- Imaš li ti sestru?
- Ima li Suzana kompjuter?
- Govoriš li ti španski jezik?

Rješenje nastavnog listića broj 14

					9							
			1	U	P	I	T	N	I	K		
		2	Z	A	R	E	Z					
	3	S	U	B	J	E	K	A	T			
		4	P	R	I	D	J	E	V	I		
		5	I	M	E	N	I	C	E			
6	U	Z	V	I	Č	N	I	K				
						G	L	A	G	O	L	I
								T	A	Č	K	A

6. АСОЦИЈАЦИЈЕ

1. ИГРА

А	Б	В	Г
фудбалска	синови	тобоган	школско
кожна	кћерке	клуца	ограђено
кошаркашка	несташна	клацкалица	сеоско
тениска	украш свијета	фонтана	уређено
ЛОПТА	Ђ Е Ц А	ПАРК	ДВОРИШТЕ
И Г Р А			

2. ШКОЛА

A1 здравствена	B1 ђаци	B1 електрично	Г1 зимски
A2 ђачка	B2 дјечаци	B2 црквено	Г2 прољећни
A3 оцјене	B3 учење	B3 школско	Г3 љетњи
A4 мала књига	B4 ђевојчице	B4 динг-донг	Г4 јесењи

3. БАЈКЕ

A1 дуга	B1 добар	B1 јабука	Г2 вук
A2 народна	B2 лош	B2 маћеха	Г2 капа
A3 умјетничка	B3 лукав	B3 огледало	Г3 баба
A4 кратка	B4 паметан	B4 принц	Г4 шума

4. ЗИМА

A1 велике	B1 лонац	B1 јакна	Г1 клизање
A2 мале	B2 шаргарепа	B2 бунда	Г2 скијање
A3 сњежне	B3 шал	B3 рукавице	Г3 санкање
A4 бијеле	B4 грудве	B4 капа	Г4 грудвање

7. TESTOVI

I TEST IMENICE

LIPA

U junu najljepše mirišu lipe.

Ovo drvo doseže visinu od 25 do 30 metara i starost od nekoliko stotina godina. Lipa raste u brdskim predjelima, ali se sadi i u ravnici duž puteva. Najljepše ulice u gradovima su one u kojima postoje drvoredi lipe s gustim zelenim krošnjama.

Cvjetovi lipe su žućkasto bijeli, prijatnog mirisa. Od njih se pravi ukusan i ljekovit čaj. Miris lipe u proljeće privlači pčele, koje vrijedno sakupljaju nektar i od njega prave lipov med.

U našem narodu postoji vjerovanje da je lipa zaštitnica kućnog praga i vatre, odnosno drvo sreće.

1. Odgovori na pitanja.

A) Koliko može da živi lipa?

B) Lipa raste:

a) u brdima.

b) na planinama.

c) u brdima i ravninama.

(Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.)

2. Prepiši sve imenice iz teksta „Lipa“.

3. Pravilno upotrijebi veliko slovo.

U osnovnoj školi sutjeska je proslava. Stigli su gosti njemci englezi grci mađari i francuzi. Kada govore o crnoj gori, oni s divljenjem pominju crno i biogradsko jezero, lovćen i durmitor. Došli su nam i gosti iz crne gore: budvani i bjelopoljci.

4. Zaokruži riječ koja ne pripada nizu.

a) šnicla	b) jabuka	c) paprika
hljeb	supa	luk
jagoda	breskva	jaje
pečenje	banana	krompir

5. Sljedeće imenice razvrstaj prema tome će pripadaju:

kreda, olovka, tabla, sto, sveska, bojice, sunđer, prozor, udžbenik

a) učionica

b) školska torba

II TEST
PRIDJEVI I ZAMJENICE

1. Napiši što sve može biti:

veliko – _____
žuto – _____
ljuto – _____
bijelo – _____

2. Sljedeće rečenice proširi pridjevima:

Tatjana je obukla _____ haljinu.
_____ šumar je uhvatio lovokradicu.
Baba je napravila _____ tortu.
_____ pas veselo trčkara po parku.
_____ mačka je uhvatila _____ miša.

3. Prepiši gradivne pridjeve iz sljedećih rečenica:

„Na Orjenu ima najviše bukove i jelove šume. Međutim, nijesu rijetki ni javor, grab, cer i hrast.“

4. Prepoznaj vrstu podvučenih riječi.

„Prvi crnogorski novac bio je nikleni i bakarni. Narednih godina mašina je kovala crnogorske srebrne i zlatne perpere.“

_____ _____
_____ _____

5. Napiši rečenicu koja će imati:

a) dva opisna pridjeva

b) dva prisvojna pridjeva

6. Pored svake lične zamjenice upiši odgovarajuću prisvojnu zamjenicu.

ja _____ ti _____ on _____ ona _____

7. Zaokruži odgovarajuću zamjenicu.

Ko/što je slomljeno?

Što/ko gledam?

Ko/što dolazi u goste?

III TEST

GLAGOLI

1. Zvezdicom obilježi značenje datih glagola.

glagoli	radnja	stanje	zbivanje
saditi	*		
sijevati			
plivati			
spavati			
grmjeti			
ležati			

2. Razvrstaj glagole iz sljedećih rečenica:

Anja kopa. Manja sadi cvijeće. Ivan stoji pored cvijeća. Kraj njega sedi pas Reks. U uglu cvjeta đurđevak. Baštu obasjava sunce.

radnja: _____

stanje: _____

zbivanje: _____

3. Napiši rečenicu koja će imati:

a) glagol koji označava radnju.

b) glagol koji označava stanje.

c) glagol koji označava zbivanje.

6. Preoblikuj rečenice u odričan oblik.

Ja sam pročitao lektiru. _____

Ti ćeš da igraš košarku. _____

Simon čita strip. _____

Cirkus je stigao! _____

7. Pročitaj rečenice i odredi jesu li odrične ili potvrdne.

Volim da se igram sam. _____

Na igralištu nema mnogo dece. _____

Volim kad su svi kod kuće. _____

Ne treba mi lopta. _____

IV TEST
REČENICE I PRAVOPIS

1. Stavi odgovarajući znak na kraj rečenice:

Petar vozi biciklo

Vozi li Petar biciklo

Petre, sporije vozi biciklo

2. Poveži pravilno.

Znala sam da si hrabar!

Da li si se ti plašio kad si bio mali?

Pobijedio si svoj strah.

upitna

obavještajna

uzvična

3. Koristeći riječ učiti napiši:

a) obavještajnu rečenicu _____

b) upitnu rečenicu _____

c) uzvičnu rečenicu _____

4. Zaokruži tačno napisanu rečenicu:

Jesili naučio lekciju?

Boli li te zub?

Dolaziš li uskoro?

Dali si juče vozila rolere?

5. Sljedeće rečenice napiši pravilno:

Hoćešli da mi pozajmiš olovku?

Jesili naoštrio olovku?

Dali ste Dejanu da li čokoladu?

imalidovoljnohranezasve

dalisumukupilinovine

jesulinavrijemeotišliuškolu

6. Ispravi greške u pisanju velikog slova.

a) piva izvire u podnožju golije i teče prema severu u susret tari, s kojom stvara rijeku drinu.

b) Na olimpijadi rusi su u košarci nadmudrili italijane. U rukometu su dobri bili portugalci, a grci u odbojci.

7. Ispravi greške i odredi vrstu rečenice po značenju.

Jesteli naučili latinicu? _____

Nemogu ti reći. _____

Ne ću da vježbam! _____

8. a) Sljedeće grupe riječi prepisi tako da čine razumljive rečenice:

Malena brala je bašti u đevojčica jagode.

Selo u planine nalazi Bjelasice podnožju se moje.

u prije Pljevljima devet Tamara godina rođena je.

b) Prepisi subjekte iz dobijenih rečenica.

9. Odaberi pravilno napisan naziv praznika.

Đeca vole _____. (Novu godinu, Novu Godinu)

Za _____ vole da iznenade svoje majke. (Osmi mart, Osmi Mart)

Spremili smo program za _____. (dan Škole, Dan škole).

10. Ispravi greške u sljedećim rečenicama:

a) dali si čitao o ljepotama rijeka tare lima morače cijevne bojane.

b) pazi, neotvaraj prozor i nenaginji se.

8. NASTAVNI LISTIĆI

Nastavni listić broj 1

1. Izbaci uljeza (precrtaj riječ koja nije imenica).

- a) sto, stablo, jabuka, ovca, selo, jesti, marama
- b) zastava, žena, cvijet, kuda, šumar, mrav, hljeb
- c) polica, zid, oni, igra, lov, knjiga, kuhinja

2. Sljedeće imenice razvrstaj u grupe:

stolica pjesnik Piva knjiga Lim dijete kuća mačka Petar auto vozač Ivan

Imena bića _____

Imena predmeta _____

Vlastita imena _____

3. Ispravi greške u pisanju imenica.

To je bila velika ne sreća.

Nije postigao uspjeh zbog ne rada.

Učiteljica se rastužila zbog naše ne brige.

Nastavni listić br. 2

1. Precrtaj riječ koja ne može stajati uz podvučenu riječ.

zima: oštra, vruća, kišovita, hladna, blaga, sniježna

vjetar: jak, oštar, gladan, leden, severni

more: mirno, uzburkano, duboko, plitko, slatko

kolač: svjež, ukusan, veliki, prepečen, drveni, voćni

torba: prazna, kožna, školska, skupa, glupa, nova

2. Poveži imena djece s odgovarajućim zamjenicama.

Uglješa, Danica i Nikola se sankaju. Uglješa reče:

Ti i ona sedite na sanke, a ja ću da vučem.

3. Precrtaj riječ koja ne pripada nizu.

mala, visoka, vaša, hladna, gladna

tvoj, tanak, seoski, čokoladni

blago, zlato, veliko, srebrno

Nastavni listić broj 3

1. Pažljivo pročitaj rečenice i u njima podvuci zamjenice.

Naš grad zove se Nikšić.
Vrabac je došao na moj prozor.
Ne volim ovakvo vrijeme.
Požar je zahvatio dvije njihove kuće.
Ko sedi do mene u klupi?
Može li ovaj dječak zatvoriti vrata?

2. Umjesto podvučenih riječi upiši odgovarajući oblik zamjenice.

Rade i Jana putuju na more. _____ putuju na more.
Sestra i ja idemo u školu. _____ idemo u školu.
Đed je otišao na pecanje. _____ je otišao na pecanje.
Itana je na takmičenju. _____ je na takmičenju.

3. Napiši rečenice u kojima ćeš upotrijebiti:

a) pokaznu zamjenicu.

b) upitnu zamjenicu.

c) prisvojnu zamjenicu.

Наставни листић 4

У сљедећем тексту подвуци придјеве, а затим их препиши у одговарајуће колоне.

Ћедов брат Душан је допутовао из Аустрије. У браон кожној торби донио је прелијепе поклоне за цијелу породицу. Био је ту златни ланчић, који је одлично пристајао уз мамину црну коврџаву косу и златни сат за тату. За моју бабу је донио бијели чипкани столњак, а за ђеда дрвену лулу. Ја сам добила шарени шал и вунене рукавице.

У част ђедовог доласка мајка и баба су припремиле свечану вечеру. Укусни мамини и бабини специјалитети били су на трпезаријском столу који је украшавао нови столњак. За ову прилику извадиле су кристалне чаше и порцелански сервис за ручавање.

Након богате вечере укућани су препричавали занимљиве догађаје, а ја сам искористила прилику да се непримјетно искрадем из куће с новим шалом и рукавицама.

Било је то незаборавно вече.

описни придјевы: _____

присвојни придјевы: _____

градивни придјевы: _____

Наставни листић 5

1. Прочитај текст па одговори.

ШАЛ

Капа, рукавице и шал обавезан су дио зимске гардеробе. Шал се обично носи око врата. Може бити вунени, кончани, платнени, свилени, чипкани. Најскупљи су они направљени од кашмира, вуне од длаке кашмирске козе. Кашмирски шалови су тако fino израђени да могу да се провуку кроз прстен. Осим људи, шал носе и пси, понекад и мачке, а обавезно Сњешко.

а) Од којих материјала се праве шалови?

б) Подвуци реченицу која те упућује на одређено годишње доба.

в) Поклони мами/баби/тетки шал комбинујући особине из све три групе придјева:

плави	чипкани	уски
љубичасти	вунени	дугачки
шарени	свилени	широки

мами: _____

баби: _____

тетки: _____

Нацртај један од шалова.

2. Напиши придјеве супrotnoga значења користећи рјечцу *ne*.

veseo _____, radan _____, pismen _____,

ljubazan _____, srećan _____, miran _____.

Nastavni listić broj 6

1. O svakoj rečenici napiši pitanje s rječcom li.

Ivan ima novu loptu.

Ima li Ivan novu loptu?

Đeca u parku igraju fudbal.

Marina baba peče ukusne kolače.

Jovan je uradio domaći zadatak.

2. Zaokruži slovo ispred rečenice u kojoj je pravilno napisana rječca li.

a) Znašli je li Boško ozdravio?

b) Znaš li jeli Boško ozdravio?

c) Znaš li je li Boško ozdravio?

3. Zaokruži odgovarajući glagol.

Ana śedi/trči u klupi.

Majka bere/muti kolače.

Danica obuva/oblači haljinu.

Nastavni listić broj 7

1. Zaokruži riječ koja ne pripada nizu.

- 1) skakač, skače, uživa, klicati
- 2) leže, sanjaju, san, spavaju
- 3) sjaji, grije, lebdi, sjajno
- 4) peku, kuvaju, kuvari, režu
- 5) glume, plešu, pjevaju, glumci

2. Precrtaj nepravilno napisane riječi.

nemoj, nemogu, neznam, nemam, nedostaješ, ne sedim, ne ću

Nastavni listić br. 8 (za nastavnika)

a) Pažljivo slušaj i pravilno napiši.

Odlučio sam da danas ne idem na igralište. Ne mogu da gledam nepravdu kada stariji nevaljalci ćeraju nejaku decu. Ljut sam jer ne mogu to da riješim sam. Nemam strpljenja više, obavijestiću odrasle. Nije fer, to se mora promijeniti.

b) riječi koje slušaš zapiši u negiranom obliku:

hoću, ljubim, sreća, omiljen, vrijeme, mislim, zanimljiv, imam, sebičan, smijem se, iskren, istina, radim, rad, častan, miran, izmišljam, veseo.

Наставни листић број 9

1. Упиши слово које недостаје.

ко__арка л__пта Ћор__е сније__ вје__ерица __ипела
__аша __еликоптер к__ила __упус

2. Упиши слова која недостају.

А а	Б б	В в		Д д	Ђ ђ	Е е		З з	Џ џ	И и			Л л		М м
Н н		О о	П п		С с	Ѓ ѓ		Ћ ћ	У у		Х х	Ц ц	Ч ч		Ш ш

3. У слједећем низу заокружи женска имена:

АНАИЛИЈА ПЕТАР ДАНИЦА УГЉЕШАТАЊА РАДЕ ДА НКАЗОРАНЗОРИЦА

Nastavni listić broj 10

1. Zaokruži pravilan oblik glagola u sljedećim rečenicama:

Milica je išla/išao u plesnu školu.

Otac je često dolazio/dolazila u školu.

Igrači su otišle/otišli na pripreme.

Ana i Stevan su igrale/igrali video–igricu.

2. Napiši po tri rečenice o tome što si radio/radila juče i o tome što ćeš raditi sutra.

juče: _____

sutra: _____

Nastavni listić broj 11

1. Prepoznaj rečenice i obilježi ih odgovarajućim znakom. Napiši veliko slovo tamo gdje je to potrebno.

Košarka je lijep sport hajdemo na trening da li će sva đeca doći možda će neko od njih postati poznati košarkaš to bi bilo super

2. Od zadatih riječi sastavi po jednu obavještajnu, upitnu i uzvičnu rečenicu.

a) lopta, udariti

b) torba, zaboraviti

Nastavni listić broj 12

Sljedeće rečenice pretvori u odričan i upitan oblik.

1. Tvoja porodica ide na ljetovanje.

2. Martin i Jovana idu u bioskop.

3. Uglješa sluša muziku.

4. Svi ljudi vole praznike.

5. On govori crnogorski jezik.

Nastavni listić broj 13

Poređaj riječi tako da dobiješ pravilne rečenice.

1. boje je Koje kuća vaša?

2. majica li Anina Da je bijela?

3. otac Što radi tvoj?

4. učenik Ko najbolji je?

5. Koje torba boje tvoja je?

6. sestru ti li Imaš?

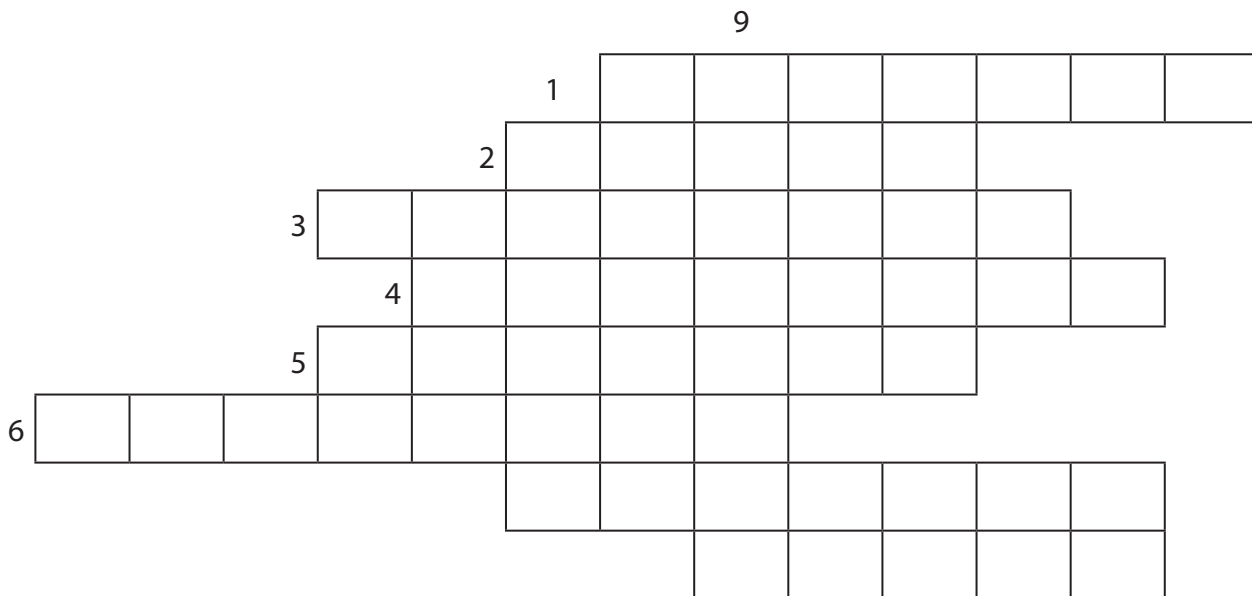
7. Suzana li Ima kompjuter?

8. Govoriš španski li jezik ti?

Nastavni listić broj 14

Riješi ukrštenicu.

1. Znak koji stoji na kraju upitne rečenice;
2. Znak kojim se odvajaju riječi u nabranjanju;
3. Dio rečenice koji znači vršioca radnje;
4. Riječi koje kazuju osobine;
5. Riječi koje znače imena bića, predmeta i pojava;
6. Znak koji stoji na kraju uzvične rečenice;
7. Riječi koje znače radnju;
8. Znak koji stoji na kraju obavještajne rečenice;
9. Dio rečenice koji kazuje što radi subjekat.

9. RJEŠENJA TESTOVA

Test 1

1. a) Nekoliko stotina godina.

b) c)

2. jun, lipa, drvo, visina, metar, starost, godina, lipa, predjeli, ravnica, put, ulice, gradovi, drvoredi, krošnje, cvjetovi, miris, čaj, proljeće, pčele, nektar, med, narod, vjerovanje, zaštitnica, praga, vatre, drvo, sreće.

3. U Osnovnoj školi „Sutjeska“ je proslava. Stigli su gosti: Njemci, Englezi, Grci, Mađari i Francuzi. Kada govore o Crnoj Gori, oni s divljenjem pominju i Crno i Biogradsko jezero, Lovćen i Durmitor. Došli su nam i gosti iz Crne Gore: Budvani i Bjelopoljci.

4. a) jagoda b) supa c) jaje

5. Sljedeće nazive razvrstaj prema tome će pripadaju: **kreda, olovka, tabla, sto, sveska, bojice, sunđer, prozor, udžbenik,**

a) učionica: **kreda, olovka, tabla, sto, prozor**

b) školska torba: **sveska, bojice, sunđer, udžbenik**

Test 2

3. bukove i jelove

4. gradivni pridjevi

6. moj, tvoj, njegov, njen

7. Što je slomljeno?

Ko gleda?

Ko dolazi u goste?

Test 3

Glagoli	radnja	stanje	zbivanje
saditi	*		
sijevati			*
plivati	*		
spavati		*	
grmjeti			*
ležati		*	

2. radnja: kopa, sadi

stanje: stoji, sedi

zbivanje: cvjeta, obasjava

6. Ja nijesam pročitao lektiru.

Ti nećeš da igraš košarku.

Simon ne čita strip.

Cirkus nije stigao!

7. Volim da se igram sam.

Na igralištu nema mnogo dece.

Volim kad su svi kod kuće.

Ne treba mi lopta.

Test 4

1. Petar vozi bicikl.

Vozi li Petar bicikl?

Petre, sporije vozi bicikl!

2. Znala sam da si hrabar! uzvična

Da li si se ti plašio kad si bio mali? upitna

Pobijedio si svoj strah. obavještajna

4. Zaokruži tačno napisanu rečenicu.

Jesili naučio lekciju? Boli li te zub?

Dolaziš li uskoro? Dali si juče vozila rolere?

5. Hoćeš li da mi pozajmiš olovku?

Jesi li naoštrio olovku?

Da li ste Dejanu dali čokoladu?

Ima li dovoljno hrane za sve?

Da li su mu kupili novine?

Jesu li na vrijeme otišli u školu?

6. a) Piva izvire u podnožju Golije i teče prema severu u susret Tari, s kojom stvara rijeku Drinu.

b) Na olimpijadi, Rusi su u košarci nadmudrili Italijane. U rukometu su dobri bili Portugalci, a Grci u odbojci.

7. Ispravi greške i odredi vrstu rečenice po značenju.

Jeste li naučili latinicu? – upitna

Ne mogu ti reći. – izjavna

Neću da vježbam! – uzvična

8. Sljedeće grupe riječi prepisi tako da čine razumljive rečenice.

Malena djevojčica je brala jagode u bašti.

Moje selo se nalazi u podnožju planine Bjelasice.

Tamara je rođena prije devet godina u Pljevljima.

b) djevojčica, selo, Tamara

9. Đeca vole Novu godinu.

Za Osmi mart vole da iznenade svoje majke.

Spremili smo program za Dan škole.

10. a) Da li si čitao o ljepotama rijeka Tare, Lima, Morače, Cijevne i Bojane?

b) Pazi, ne otvaraj prozor i ne naginji se!

10. RJEŠENJA ZADATAKA IZ RADNE SVESKE

UPOZNAJTE UGLJEŠU

2. decu, dedovi, babe, unučad, Uglješa, tatom, mamom, bratom, Balša
3. kvart, igralište, ljuljaške, klackalice, tobogani, klupe, kantice, lopatice, pijesak
4. b)
7. nastavnik ocjenjuje tačnost rješavanja osmosmjerke
8. a) biblioteka, nastavnica, igrač, igralište, druženje
9. m
10. pas, konj, panda, beba, dječak, djevojčica
11. a) Milan i Ana gledaju film.
b) Baba i unuka šetaju pored mora.
c) U Kolašinu je najljepše skijanje.
d) Učenik nosi knjige u torbi.
12. a) Crvenkapa
b) Crna Gora
c) Budvi, Kolašinu, Nikšiću.....
13. Petar, Podgorica Pavle, Plav, Piva, Prokletije, Persa, Budva....
14. Kolašin, Ulcinj, Podgorica, Kotor, Cetinje, Budva
15. ruža, karanfil, narcis...
košarka, fudbal, boks...
16. trava, ptica, Ana, tanjir, knjiga, mir, Zeta, rijeka, vučinić, Berane, poštar, Albanija
17. Jana voli: šniclu, sok, kiflu, a ne voli sir.
Uglješa voli: šniclu, sok, sir, a ne voli kiflu.
18. Uglješa ima mamu, tatu, sestru, brata i babu.
Jana ima mamu, tatu, sestru, đeda i tetku.
Mirsad ima mamu, sestru, brata i babu.
Danka ima roditelje/ mamu, tatu, ujaka i tetku
19. pita čorba√ čaj sok√ pečenje√ riba
20. 1. jabuka, grožđe, jagoda, pomorandža, banana, trešnja
21. planina Lovćen, rijeka Lim, grad Bar, selo Koći, država Crna Gora
22. Darko Petrović i Danijela Popović su izviđači. Svake neđelje idu u prirodu. Prošlog vikenda su bili na Veruši, planini nedaleko od Podgorice. Tamo je došao i izviđački odred iz Bijelog Polja. Zajedno s mještanima Bjelopoljci su učestvovali u pošumljavanju planine. Darko i Danijela su Podgoričani i vole prirodu više od grada.
23. a) dar, noj, sat, put
b) trava, bara, majka
24. Mara Maja Maša
26. pita, hljeb, sok, kifla
27. sladoled, ribu, jagode

29. jagoda, paprika, supa, jabuka, salata, breskva
 30. nastavnik provjerava tačnost rješenja
 31. nered, nevolja, nesreća

OPIŠI I PRIBLIŽI

1. 1. A) Za tačnu tvrdnju zaokruži T, a za netačnu N.

Zbog boje perja flamingosa nazivaju i plamenac.	<u>T</u>	N
Flamingosi proizvode ptičje mlijeko.	<u>T</u>	N
Gnijezdo flamingosa je od slame.	T	<u>N</u>
Flamingosi stalno borave na solani.	T	<u>N</u>

B) velike, raskošnu, duge, vitak, snažan, povijen, nazubljen, nekorisni, ružičaste, sličnog, mladi, čudnog, prelijepo, zimskim

2. c)

4. Opisni: crveni, mali, veseli, razdragan, svijetli

Prisvojni: Majin, cetinjski, tetkin, mamin, školski

5. blistavi, pažljivo, malecka, ogromna, nježan, jezerski

6. a) pjesma

b) Andrea

c) učiteljica

d) sat

10. zec, pčela, vuk, mačka, med, jagnje

13. mi, vi, oni, one, on, ona

14. a) mali

b) mamin

c) zlatan

15. moja, njegova, tvoja i naše

16. Ko, što, što, ko

18. Stevan Jovetić, Marija Vuković, Nikola Janović, Bojana Popović, Sergej Četković

19. Ko: trener, Uglješa, učiteljica, roditelji, učenica

Što: stadion, učionica, restoran, sveska, dnevnik

20. a) dlakav

b) drveni

c) glupa

21. a) ледено

б) укусна

в) слатко

23. tvrdo – meko, mali – veliki, veseo – tužan, spora – brza

24. Nastavnik ocjenjuje tačnost pojedinačnih odgovora

25. Nastavnik ocjenjuje tačnost pojedinačnih odgovora

26. Nastavnik ocjenjuje tačnost pojedinačnih odgovora

28. a) ona, tvoja, što, mi, takav
b) ko, taj, vi, onaj, moj
30. Moj: brat, đed, otac
Moja: majka, baba, sestra
31. On: đed, učenik, fakultet, student, taksi, kompjuter
Ona: pošta, baba, učenica, biblioteka, sestra, mačka
Ono: selo, pile, pozorište
Oni: roditelji, prijatelji, fudbaleri, komšije
32. Ko dolazi u goste?
Što radite za vikend?
Što si danas naučio?
Ko je napisao domaći zadatak?
33. Ja imam takav ruksak.
To je naš učitelj.
Pobijedila je ona plavokosa djevojčica.
Što je tvoj tata po zanimanju?
Ko glumi u tom filmu?

UČIMO, IGRAMO, SANJAMO

1. A) T, N, N, T
B) krećeš, učiš, igraš, zamori, osećaš, ispavaš, odmoriš, spavaš, prikupljaš, opuštaju, slabi, kuca, spavaš, ne može, probuditi, postaje, počne, izmišlja, sanjaš
C) Radnja: krećeš se, kucaš, prikupljaš, učiš,
Stanje: spavaš, osećaš
2. Radnja: skače, plače, pjeva, uči, pliva, korača, vozi, kosi
Stanje: drijema, tuguje, mrzi, spava, brine, pati, mašta
Zbivanje: sviće, naoblačilo se, tutnji, smračilo se, sniježi, grmi
3. leži, drhti, dira, spava, sumnja, svira, misli, brine, biti, vene, srđi
5. N, N, T, T, T
10. Sofija ne pravi tortu.
Sunčica nema cvijeće.
Veljko neće na more.
Ne mogu dugo da učim.
11. a) napravio
b) cvjeta
c) duvao

НА СЛОВО, НА СЛОВО

1. Ivan, sat, bubamara, sanke, torba, znanje, nos, tata, Njujork
2. l, r, lj, ž
7. a, r, j, p, r, u,
10. Ana, Boško, Draško, Žarko, Ivana, Luka, Miloš, Petar, Sanja, Šćepan
11. zastava, Zoran, zub
lopta, leptir, lasta, lijek

pismo, putnik, prozor
torta, torba, televizor, travnjak

15. đip, džurdževak, đin, džerdan, đungla, čup, Džordže, oblaćak, proljeće, noć, čebe, sreća

16. Nastavnik provjerava tačnost rješenja

18. Nastavnik provjerava tačnost rješenja

19. koljeno, stopalo, glava, vrat, stomak, kićma

20. maćka, mašna, trava, moda ili voda, majka

21. Bjelopoljac, Bjelopoljka, Bjelopoljke

Podgorićanin, Podgorićani, Podgorićanke

Budvanin, Budvani, Budvanka

Beranci, Beranka, Beranke

PUTOVANJA, PUTOVANJA

2. ćamac, brod, karavan

3. воз, аутомобил, брод, бицикл, чамац, авион

4. Ja vozim bicikl. Ja se vozim automobilom. On putuje avionom. Mi plovimo preookeanskim brodom.

7. СКРИВЕНО БЛАГО

Иди до старог замка! Ходај пажљиво! Има камења на путу! На улазу у замак налази се биљка пузавица. Покрила је врата. Буди обазрив! Иди право! Крени степеницама десно! Кад стигнеш, тражи стари ћуп! Стави руку унутра! Ту се налази благо.

8. a) uzvićna

b) upitna

c) izjavna

11. a) Наша школа је велика.

б) Да ли си прочитала књигу?

ц) Пожурите, закаснићемо на аутобус.

12. a) potvrdna

b) odrićna

c) potvrdna

d) odrićna

13. Не волим да се играм сам.

На игралишту нема много ћеце.

14. Има ли Uglješa novu loptu?

Prave li đeca na plaži zamak?

Peće li Anina baba ukusne kolaće?

15. Милош нема лопту.

Упитна. Милош не спава.

Узвична. Не пјевај гласно!

1. Čirgić, Adnan, Ivo Pranjković, Josip Silić, **Gramatika crnogorskoga jezika**, Ministarstvo prosvjete i nauke Crne Gore, Podgorica 2010.
2. Čirgić, Adnan Ivo Pranjković, Josip Silić, **Pravopis crnogorskoga jezika**, Ministarstvo prosvjete i nauke Crne Gore, Podgorica 2010.
3. Čudina obradović, Mira, **Igrom do čitanja – igre i aktivnosti za razvijanje vještina čitanja u djece**, Školska knjiga, Zagreb, 2006.
4. Gordon, Tomas, **Kako biti uspješan nastavnik**, Kreativni centar, Beograd, 1998.
5. Guld Landi, Ketlin, **Zainteresujte đake za učenje**, Kreativni centar, 2007.
6. Ilić, Pavle, **Srpski jezik i književnost u nastavnoj teoriji i praksi**, Zmaj, Novi Sad, 1998.
7. Ivić, Ivan, Ana Pešikan, Slobodanka Antonić, **Aktivno učenje**, Ministarstvo prosvete i sporta Republike Srbije, Ministarstvo prosvjete i nauke Crne Gore, Institut za psihologiju, UNICEF, Beograd, 2001.
8. Klajn, Ivan, Milan Šipka, **Veliki rečnik stranih reči i izraza**, Prometej, Novi Sad, 2006.
9. Klajn, Ivan, **Rečnik jezičkih nedoumica**, Čigoja štampa, Beograd, 1997.
10. Klikovac, Duška, Vesna Lompar, **Zbirka zadataka iz gramatike srpskog jezika za osnovnu školu**, Srpska školska knjiga, Beograd, 2005.
11. **Kreativno vaspitanje**, časopis, 10 brojeva, Kreativni centar, Beograd
12. Lekić, Đorđe, **Metodika razredne nastave**, Nova prosveta, Beograd, 1991.
13. Marinković, Simeun, **Metodika kreativne nastave srpskog jezika i književnosti**, Kreativni centar, Beograd, 1995.
14. **Materials for Language Teachers**, Longman
15. Nikolić, Ljiljana, Živojin Stanojčić, Duška Klikovac, **Jezik i jezička kultura 1**, Stručna knjiga, Beograd, 1998 (IV izdanje)
16. Nikolić, Ljiljana, Živojin Stanojčić, Duška Klikovac, **Jezik i jezička kultura 2**, Stručna knjiga, Beograd, 1997 (II izdanje)
17. Nikolić, Milija, **Metodika nastave srpskohrvatskog jezika i književnosti**, Zavod za izdavanje udžbenika SRS, Beograd, 1988.
18. Ostojić, Branislav, **O crnogorskom književnojezičkom izrazu II**, Nikšić, 1999.
19. **Pravopis srpskohrvatskog jezika** (školsko izdanje), Matica srpska, Matica hrvatska, Novi Sad, Zagreb, 1989.
20. Rosandić, Dragutin, **Nastava hrvatskosrpskog jezika i književnosti**, Školska knjiga, Zagreb, 1968.
21. Stevanović, Mihailo, **Savremeni srpskohrvatski jezik 1 i 2**, Naučna knjiga, Beograd, 1975. (III izdanje)
22. Turk Bešter, Marija, **Sodobno pojmovanje pismenosti in pouk slovenskega jezika v šolah v republiki Sloveniji, Univerza v Ljubljani**, Filozofska fakulteta, Oddelek za slovenistiko, Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik, Ljubljana, 2003.
23. Tuna, Enes, **Albanski rečnik**, Informativno-izdavačka ustanova SPC, Beograd, 2005.
24. Težak, Stjepko, **Govorne vježbe**, Zagreb, 1980.
25. Vukmanovic-Tabaš, Lida, **Crnogorski jezik / Crna Gora moja postojbina**, Centar za iseljenike Crne Gore, Podgorica, 2011.

